

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/349/2023.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Pf.20.024/2022/22. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó – jogi képviselője útján – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Pf.20.024/2022/22. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a bírói döntés ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [2] Az indítvány benyújtását megelőző bírósági eljárásnak az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] A felperesi jogelőd és alperesi jogelőd 2007. május 23. napján gépjármű finanszírozására vonatkozó hitelszerződést kötött, melyet 2012. február 22. napján módosítottak. A szerződésmódosítás értelmében az alperesi jogelőd helyébe adósként az indítványozó lépett. Az indítványozó vállalta, hogy a hitelszerződést változatlan tartalommal fenntartja. Az indítványozó elismerte a hitelező felé fennálló 3.859.526 Ft. tőketartozást és annak járulékos költségeit, amely a gépjármű vételár hátraléka és vállalta, hogy a vételár hátralékot a hitelszerződésben foglaltak szerint 2012. február 22. napját követően 69 havi törlesztőrészlet megfizetésével teljesíti azzal, hogy a havi törlesztőrészlet induló összege 66.889 Ft.
- [4] A felperesi jogelőd eleget tett a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben és a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi

XL. törvényben foglalt kötelezettségeinek és kiszámolta a tisztességtelenül felszámított összeget, majd azt levonta az alperes tartozásából, melynek következtében az indítványozó tartozása 4 668 517 Ft maradt. A felperesi jogelőd eleget tett az egyes fogyasztói kölcsönszerződésekből eredő követelések forintra átváltásával kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2015. évi CXLV. törvényben előírt kötelezettségének is azzal, hogy a devizában nyilvántartott tartozást forintra váltotta. A forintosítással az indítványozó tartozása 4 076 079 Ft-ra módosult. Az indítványozó nem szerződészerűen tett eleget a fizetési kötelezettségének, ezért a felperesi jogelőd azonnali hatállyal felmondta a szerződést. A felperesi jogelőd a 2019. november 14. napján kelt engedményezési szerződés alapján az indítványozóval szemben fennálló követelését a felperes pénzintézetre engedményezte. A felperes pénzintézet a fentiekre tekintettel kérte az indítványozó marasztalását, valamint költségeinek megfizetését.

- [5] A Debreceni Járásbíróság a 2021. november 26-án kelt, 52.P.20.949/2020/36. számú ítéletében kötelezte az indítványozót, hogy fizessen meg a felperes pénzintézetnek 4 124 713 Ft tőkét és ezen tőkeösszeg után meghatározott késedelmi kamatot, továbbá perköltséget.
- [6] Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2022. október 28-án kelt, 3.Pf.20.024/2022/22. számú ítéletében az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta és az alperesi marasztalás tőkeösszegét 3.930.638 Ft-ra szállította le.
- [7] A Törvényszék megállapította, hogy a perbeli kölcsönszerződés 2007. május 23-án létrejött. A szerződés deviza alapú szerződés, amit a szerződés tartalma és rendelkezései alapján kell megítélni. A Törvényszék rámutatott arra, hogy az indítványozó által hivatkozott 6/2013. PJE nem taxatív felsorolást tartalmaz a deviza alapú kölcsönszerződésekre, hanem csak két tipikus szerződéses konstrukciót ír le. A perbeli szerződéses konstrukció a 6/2013. PJE indokolásában leírt második típushoz áll közel, de nem teljesen feleltethető meg annak. A perbeli szerződés ugyanis a „deviza alapúságot”, az adósi teljesítés deviza alaphoz kötését az „árfolyamkülönbözet” szerződés szerinti elszámolásával biztosítja és oldja meg.
- [8] A Törvényszék megállapította, hogy a perbeli deviza alapú kölcsönszerződés nem igényel a hitelezői oldalon egyedi devizanyilvántartást, azaz a kölcsön összegének, a fennálló tartozás mindenkor összegének a devizában való meghatározását és nyilvántartását. A Törvényszék szerint mindez nem jelenti azt, hogy a szerződés ne lenne deviza alapú, és különösen nem jelenti azt, hogy az indítványozó mentesülne az árfolyamkülönbözet szerződés szerinti fizetési kötelezettsége alól.
- [9] Az indítványozó több érvénytelenségi kifogást is előterjesztett. A Törvényszék az árfolyamkockázat telepítésére vonatkozó szerződéses rendelkezés tisztességtelenségére alapított kifogás tekintetében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helyesen minősítette azt alaptalannak, mivel a szerződésre és az

üzletszabályzatra hivatkozással a felperes bebizonyította azt, hogy az árfolyamkockázat telepítésére vonatkozó rendelkezések az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt adósi fogyasztó számára világos és érthető kellett, hogy legyen. A Törvényszék azt is kiemelte ítéletében, hogy az elsőfokú bíróság ítélete megfelel a 6/2023. és a 2/2014. PJE iránymutatásainak.

- [10] A Törvényszék mellőzte annak a kifogásnak az érdemi elbírálását, miszerint a perbeli szerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján semmis azért, mert nem tartalmazza az árfolyamkülönbözet „mint költség” összegét vagy az arra vonatkozó becslést, mivel az indítványozó az elsőfokú eljárásban nem érvényesítette azt, ezért a másodfokú eljárásban meg nem engedett ellenkérelem változtatásnak minősül.
- [11] A Törvényszék megítélése szerint az elsőfokú bíróság helyesen bírálta el a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pont szerinti érvénytelenségi okként az alperes által az elsőfokú eljárásban a THM-re vonatkozóan megjelölt hivatkozást. Rámutatott arra is, hogy a perbeli szerződés – a 6/2021. PJE-nek megfelelően – tényszerűen rögzítette 5,032 %-os mértékben, az ügyleti kamat és a THM eltérésére meghatározott képlet alkalmazását, melyet – a deviza alapú kölcsönszerződésekben alkalmazott THM meghatározására a teljes hiteldíj mutatóról szóló 41/1997. (III. 5.) Korm. rendelet alapján – szükségszerűnek ítélt.
- [12] A Törvényszék a fentiek alapján megállapította, hogy a perbeli szerződés létrejött, deviza alapú és érvényes szerződés.
- [13] A Törvényszék rögzítette, hogy a perben rendelkezésre állt egy hiteltörténeti kimutatás, a felülvizsgált elszámolás és a forintosítási értesítő, valamint egy igazságügyi könyvszakértői vélemény és a felperes ezekkel eleget tett az összepszerűség körében őt terhelő bizonyítási kötelezettségének, az elsőfokú bíróság pedig a szakértői bizonyítás körében eleget tett a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 313.§-a szerinti eljárási kötelezettségének: a szakértőt előbb írásban nyilatkoztatta az alperesi észrevételekre, majd a tárgyaláson meghallgatta, a továbbiakban pedig az alperesnek a szakértői bizonyítást érintő nyilatkozata nem volt.
- [14] A Törvényszék a másodfokú eljárásban észlelte, hogy az elsőfokú bíróság nem munkáltatta ki a szakértővel a követelés összepszerűségét az egyes fogyasztói kölcsönszerződésekben eredő követelések forintra átváltásával kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2015. évi CXLV. törvénynek megfelelően, ezért felhívta a szakértőt a hiányosságok pótlására, amit a szakértő teljesített. Mindezekre tekintettel a Törvényszék
– mivel a kiegészített szakvélemény alapján a felperes a másodfokú eljárásban a keresetét leszállította – az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján

részben megváltoztatta és az indítványozót terhelő tőke fizetési kötelezettség összegét 3.930.636 Ft-ra leszállította.

- [15] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Pf.20.024/2022/22. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [16] Az indítványozó a pertörténet és az eljárás során hozott bírói döntések ismertetését követően az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott. Az indítványozó kifejtette, hogy a kifogásolt bírói döntés egyrészt nem indokolta meg, hogy miért nem alkalmazta a Pp. 265. §-ának a bizonyítási érdekre vonatkozó rendelkezését, miszerint a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valósnak fogadja el, valamint miért nem alkalmazta a forintosításra irányadó hatályos jogi normákat. Másrészt önkényesen járt el, amikor azt állapította meg, hogy a perbeli szerződésből eredő követelést nem szükséges devizában nyilvántartani, ennek ellenére szakértőt rendelt ki egy olyan kérdésben, amely kizárólag a devizában nyilvántartott követelések forintra történő átváltása körében bír relevanciával és olyan szakvélemény alapján marasztalta el, amely nem megfelelő módon számította ki a követelés összegét. Az indítványozó szerint az indokolási kötelezettség megsértése és a *contra legem* jogalkalmazás tisztességes bírói eljáráshoz való jog sérelmét okozta.
- [17] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [18] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a befogadás formai feltételeinek megfelel, nem felel meg azonban az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek.
- [19] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [20] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével összefüggésben jelen ügyben is fontosnak tartja hangsúlyozni, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert

alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [11]}.

- [22] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság jelen ügyben nem bocsátkozhatott annak érdemi vizsgálatába, hogy a kifogásolt bírói döntés helyes volt-e, azaz a perbeli szerződés deviza alapú szerződés-e, a perbeli szerződésből eredő követelést szükséges-e devizában nyilvántartani vagy sem és nincs hatásköre arra, hogy az alkotmányjogi panaszban írtak szerint a bíróságok döntését felülmérlegelje a szakértői bizonyítás tekintetében.
- [23] Az indítványozó azt is állította, hogy a kifogásolt bírói döntések nem tartalmazzak megfelelő indokolást. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint ugyanis az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből az a minimumkövetelmény vezethető le a bírósággal szemben, „hogy az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossggal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” {7/2013. (III. 1.) AB határozatban, Indokolás [34]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság az indokolási kötelezettség határait kijelölve azt is hangsúlyozta, hogy ezen Alaptörvényből fakadó követelményből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]}.
- [25] Az indítványozó érvelése szerint a Törvényszék teljes mértékben figyelmen kívül hagyta a forintosítással és a szakvéleménnyel kapcsolatos aggályait, a nyilatkozataiban foglaltakat meg sem vizsgálta. Ezzel szemben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a kifogásolt bírói döntés részletes, koherens indokolással rendelkezik. A jogerős bírói döntés a fellebbezési kérelem tartalmát kimerítette: egyenként megvizsgálta az indítványozó által előterjesztett érveket.
- [26] A jogerős bírói döntés kifejezetten rögzítette, hogy a Törvényszék a másodfokú eljárásban az egyes fogyasztói kölcsönszerződésekből eredő követelések forintra átváltásával kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2015. évi CXLV. törvény alapján

felhívta a szakértőt a korábbi szakvéleménye kiegészítésére és a kiegészített szakvélemény alapján hozta meg ítéletét.

- [27] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a korábban már alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként értékelt indokolási kötelezettség sérelmével kapcsolatban nem adott elő olyan érveket, amelyek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét megalapoznák.
- [28] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek, vagy éppen hiányosnak és ezekből kifolyólag magára nézve sérelmesnek tartja, nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.
- [29] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát megalapozhatná.
- [30] 4. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2025. február 4.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró,
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett